

---

# Sdružení profesionálních pracovníků památkové péče, o.s.

639 00 Brno, Vídeňská 270/60

Vážený pan

Mgr. Daniel Herman

Ministr kultury ČR

Maltézské náměstí 1

118 11 Praha 1 – Malá Strana

V Brně, 5. února 2015

## Otevřený dopis: Stanovisko Sdružení profesionálních pracovníků památkové péče, o. s. k pracovní verzi návrhu zákona o památkovém fondu z 9. 1. 2015

Vážený pane ministře,

Sdružení profesionálních pracovníků památkové péče nesouhlasí s procesem přípravy a se stávající podobou návrhu zákona o památkovém fondu. Celkové odmítnutí připravované normy považujeme za jediné možné zejména ze čtyř důvodů:

- 1) Návrh zákona o památkovém fondu podstatně snižuje rozsah památkové ochrany národního kulturního dědictví. Oproti stávajícímu stavu nejasně definuje, které práce na kulturní památce spadají do působnosti orgánů státní památkové péče, z působnosti těchto orgánů vyřazuje řadu činností v památkových zónách, nově definuje území bez nutnosti provádění archeologických výzkumů, nestanovuje klíč, dle něž mají „výkonné“ orgány státní památkové péče posuzovat zásahy u památkově chráněných statků. Nedefinuje ochranu hmotného kulturního dědictví jako veřejný zájem, a to v rozporu s věcným záměrem zákona, schváleným vládou,<sup>1</sup> o němž přitom zpracovatelé zákona v jiných sporných bodech tvrdí, že jsou jím zcela vázáni. Za veřejný zájem je označena pouze ochrana památkového fondu, který není a nikdy nemůže být celým hmotným kulturním dědictvím. Dochází k fragmentizaci a de facto odstátnění památkové péče, neboť památkovou péči v jednotlivých krajích budou definovat krajské úřady.<sup>2</sup> Zákon neřeší, kdo bude hájit zájmy státu v procesu nakládání s památkovým fondem. Dramaticky oslabuje roli odborné složky v procesu péče o památkový fond, role dosavadního odborného arbitra státní památkové péče, Národního památkového ústavu, přechází u naprosté většiny případů památkové obnovy, opravy či údržby z roviny povinně se vyjadřujícího do roviny informovaného o chystaném zásahu. Národní památkový ústav není orgánem státní památkové péče, nikdy (na rozdíl od spolků) se nemůže stát účastníkem řízení. Toto rozvrací systém odborné péče o památky, který se v českých zemích náročně konstituoval posledních 150 let.

---

<sup>1</sup> Viz Usnesení vlády České republiky č. 156 z 6. 3. 2013.

<sup>2</sup> Důsledky tohoto neblahého trendu jsou viditelné již dnes, například krajský úřad Ústeckého kraje zcela akceptuje osazování plastových výplní i u kulturních památek v městských památkových rezervacích, v sousedním Karlovarském kraji je takový postup odmítán i u nechráněných objektů v plošně chráněných územích.

2) Návrh zákona o památkovém fondu s jednou výjimkou nepřináší žádnou další systémovou změnu oproti tolik kritizované normě z roku 1987,<sup>3</sup> která se (částečně právem) označuje za dobově podmíněnou a výrazně horší oproti předchozí právní normě totalitního státu z roku 1958.<sup>4</sup> Dle současného trendu právního pozitivismu, snažícího se (marně) zákonně postihnout všechny aspekty života, pouze „bobtná“<sup>5</sup> a vše komplikuje, umožňuje takřka nekonečné množství výkladů,<sup>6</sup> což povede k řadě právních sporů s předem neodhadnutelnými dopady na ochranu památkového fondu. Zároveň vytváří podhoubí pro korupční a netransparentní jednání. Jedinou systémovou změnou je právo veřejnosti být účastníkem řízení při ochraně architektonického dědictví, tato pozitivní změna je však bohužel podstatně negována celkovým snížením památkové ochrany kulturního dědictví, jak bylo uvedeno v bodě 1. Celým zákonem prostupuje přenesení odpovědnosti za ochranu hmotného kulturního dědictví ze státu na jiné subjekty.

3) Do návrhu nejsou zapracovány normy obecné povahy, což je především zákon č. 183/2006, stavební řád a zákon č. 89/2012 Občanský zákoník, které jsou specializovanému zákonu nadřazené. V případě občanského zákoníku jde o zcela zásadní věc, totiž definici hmotné a především nehmotné věci, a to jak v případě věcí nemovitých tak věcí movitých. Součástí každé památky jsou totiž hodnoty definované jako hmotné a jako nehmotné; mezi nehmotné patří především pojmy jako stáří, umělecká či památková hodnota, autenticita, charakter, genius loci u všech památek, dále specifické vlastnosti jako je například zvuk nebo jeho barva u památek typu zvon, varhany apod. Tvůrce návrhu zákona o památkovém fondu tak zcela přehlíží nejen nadřazenou právní normu, ale především fakt, že v mezinárodních smlouvách přijatých Českou republikou, v metodických materiálech památkové péče, ale i v podzákoných předpisech se termíny popisující nehmotné hodnoty běžně vyskytují.

V případě stavebního zákona jde pak o definiční disproporci při ochraně hodnot povahy architektonicky či historicky cenných staveb, kdy by organizace a orgány památkové péče měly být logicky ze smyslu jejich poslání právě těmi, které by takto pojmenované hodnoty měly rozpoznávat a popisovat. Neznalost stavebního zákona a nebezpečí takové konstrukce se ukazuje v odkazech na případy, kdy se nemusí provádět archeologický výzkum - tak by zcela nehlídány mohly mizet velké plochy původních archeologických situací.

Dalším právním předpisem, který je nadřazen památkovému zákonu, je Konvence o záchraně architektonického dědictví Evropy<sup>7</sup>, která dělí kulturní statky na památky, architektonické soubory a místa s příslušnými definicemi, jejichž obsah je ovšem odlišný od toho, který je předložen v návrhu zákona o památkovém fondu pod stejnými nebo podobnými názvy.

4) a) Proces přípravy zákona o památkovém fondu je od počátku transparentní pouze pro náhodného pozorovatele. Ti, kdo sledovali přípravu návrhu zákona od samého počátku, vědí, že zpracovatelé zákona v takzvané otevřené diskusi přijímají jen ty názory, které splňují jejich (politickou?) objednávku. Markantní to bylo zejména při „diskusi“ o tom, zda má být památková péče „jednokolejná“ či „dvoukolejná“, kdy o

<sup>3</sup> Zákon č. 20/1987 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

<sup>4</sup> Zákon č. 22/1958 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

<sup>5</sup> Zákon č. 20/1987 Sb. má v současné podobě 47 paragrafů, návrh zákona o památkovém fondu ve znění z 9. 1. 2015 paragrafů 151.

<sup>6</sup> Pro ilustraci: par. 3 odstavec d) – co je vzhled a zejména hmotná podstata památky? Par. 103 – „... je povinný rozsah jednotlivých náležitostí stavebně historického průzkumu určen částí stavby dotčenou zamýšlenými pracemi“ (jakým způsobem bude část stavby určovat rozsah náležitostí SHP? Písemně či ústně?).

<sup>7</sup> Mezinárodní smlouva č. 73/2000 Sb. m. s.

tomto zásadním tématu rozhodla na 2. zasedání pracovní skupina vytvořená dle nejasného klíče hlasováním!<sup>8</sup> Této diskusi nepředcházela ani rámcová, natož detailní analýza fungování památkové péče v kulturně vyspělých zemích západní Evropy ani zemí sousedících s Českou republikou. Po celou dobu přípravy jsou kritické názory vytrvale odmítány. Proklamovanou „transparentnost“ považujeme za kvalitní marketingový tah PR oddělení Ministerstva kultury ČR, skutečně věcná a nepředpojatá diskuse bez předem jasného vyznění ve skutečnosti vedena nebyla ani v náznaku.

- b) Stejnou ukázkou transparentnosti pouze zdánlivé jsou stále nové verze návrhu zákona o památkovém fondu, v posledním období zveřejňované se zhruba měsíčním odstupem. V nových verzích nedochází k barevnému či jinému odlišení změn oproti verzím předchozím, což vede ke „ztracení v překladu“. Občanská ani odborná veřejnost nemá (na rozdíl od MK ČR) zázemí pro to, aby mohla s měsíčním odstupem stále znovu provádět detailní analýzy právní normy. Pokud ji však někdo provede, zjišťuje, že změny mnohdy nejsou „kosmetické“ ale poměrně závažné. Tato nadúroda verzí návrhů nového zákona vede ke ztrátě pozornosti až rezignaci na proces přípravy zákona, což může být cílem jeho autorů. Zároveň neustálé změny cosi vypovídají o „pevnosti“ názorů zpracovatelů návrhu zákona a jejich odborné erudici, jistě podložené detailními analýzami.

Sdružení profesionálních pracovníků památkové péče z výše uvedených důvodů nevidí jinou možnost, než zastavení procesu, u něž bylo od počátku jasné, že nemůže přinést normu reflektující nové výzvy a problémy dané druhým desetiletím 21. století a rámcovou vizí budoucího vývoje (např. propracovanější ochrana kulturní krajiny, problematika energetické náročnosti budov atp.), a který ve výsledku bohužel předčil neblahá očekávání. Jsme přesvědčeni, že Česká republika potřebuje normu, která pomůže všechna rizika spojená s ochranou národního kulturního dědictví v 21. století snížit či podstatně eliminovat a přispěje tak k uchování podstatné části národního pokladu dalším generacím. Tato norma musí být vytvořena na základě zevrubných odborných analýz o rizicích a problémech současného systému památkové péče v ČR propojených s poznatky o systémech a fungování památkové péče v kulturně vyspělých zemích Evropy. Členové Sdružení profesionálních pracovníků památkové péče jsou připraveni se na přípravě podkladů pro vznik kvalitní právní normy aktivně podílet.

S pozdravem

za výkonný výbor SPPPP:                      Ing. arch. Dana Novotná, Ph.D., v. r.

předsedkyně

Příloha: - dílčí analýza návrhu zákona o památkovém fondu ve verzi z 9. 1. 2015 – 13 stran

---

<sup>8</sup> Viz <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/legislativa/vecny-zamer-noveho-pamatkoveho-zakona-126465/> , zápis z 2. jednání pracovní komise k VZ PZ, pro zachování „dvoukolejnosti“ bylo 21 přítomných členů komise, zdrželo se 12. Protesty odborníků přítomných této absurdní situaci, že o tomto nelze hlasovat, ale výsledné řešení musí vzejít z podrobných analýz, byly ignorovány. Z celé diskuse je od prvního příspěvku jasné, že pro „dvojkoľejný“ systém jsou zejména zástupci MK ČR, a „otevřenou“ diskusi k žádoucímu výsledku nakonec úspěšně dovedou.

## Příloha: Analýza návrhu zákona o památkovém fondu

Výše uvedená tvrzení dokládáme dílčí analýzou posledních verzí návrhu zákona o památkovém fondu z 28. 11. 2014 a 9. 1. 2015. V řadách SPPPP nejsou právníci, některá naše dovození mohou být proto zavádějící či nepřesná, na druhou stranu to potvrzuje naše tvrzení o rizicích, jež mohou komplikované právní formulace při budoucích sporech přinést. Analýza zákona zpracovaná výkonným výborem SPPPP rovněž postrádá podrobný rozbor kapitol věnujících se restaurování a ochraně archeologického dědictví a provádění archeologických výzkumů. Upozorňujeme pouze na základní fakta, že i v oblasti péče o archeologické nálezy dochází k omezení jejich ochrany. Stejně tak nemá podstatný smysl uvádět detaily v částech věnujících se tzv. regulovaným činnostem v oblasti památkové péče, neboť celý koncept je konstruován chybně a je modelovou ukázkou nesmyslné byrokratizace, která je podhoubím korupce a netransparentních procesů.

### Památkový zákon – poznámky k jednotlivým paragrafům:

#### Par. 1 (Předmět úpravy):

- V rozporu se schváleným věcným zákonem chybí deklarace veřejného zájmu na ochraně alespoň<sup>9</sup> „hmotného kulturního dědictví“, tedy historicky vzniklých kulturních hodnotách tvořících součást prostředí života současné a budoucí společnosti. Významným segmentem hmotného a nehmotného kulturního dědictví je památkový fond, jehož součástí je i kulturní krajina. Par. 1 hovoří o veřejném zájmu pouze ve vztahu k památkovému fondu, což je zcela nedostatečné. V návaznosti na občanský zákoník zcela chybí připojení nehmotné složky kulturního dědictví.

#### Par. 2 (Vymezení základních pojmů), odst. 1:

- Ve výčtu součástí památkového fondu chybí krajinné památkové zóny.
- Součástí památkového fondu jsou pouze ty části, které jsou chráněny dle zákonem daných prohlášovacích procesů. Znamená, to že všechny další paragrafy tohoto zákona, které řeší např. dokumentaci objektů, jež nejsou součástí památkového fondu, či pravomoci orgánů památkové péče při přípravě územně plánovací dokumentace ve vztahu k ochraně tzv. kulturní krajiny, jsou v zákoně mimo jeho základní rámec a tedy nadbytečné a právně nevymahatelné.

#### Par. 2, odst. 2:

- Ve výčtu hodnot kulturní památky chybí „cena stáří“ a celá další plejáda nehmotných hodnot jako je autorství, záměr, autenticita apod. .

#### Par. 2, odst. 3:

- *„Národní kulturní památkou je kulturní památka, která tvoří nejvýznamnější součást národního kulturního dědictví, ...“* Stylisticky nesmyslná definice.

#### Par. 2, odst. 4:

- *„Památkovou rezervací je území jako celek s mimořádným soustředěním **vzájemně prostorově provázaných kulturních památek** nebo kombinovaných děl člověka a*

---

<sup>9</sup> Dle SPPPP je jedině možné považovat za veřejný zájem i ochranu nehmotného kulturního dědictví, to však neobsahuje ani věcný záměr zákona ani stávající návrh jeho paragrafované verze.

*přírody.*“ Z formulace vyplývá, že památkovou rezervací může být buď místo s velkým počtem provázaných památek nebo kombinované dílo člověka a přírody, z nichž ovšem žádné není kulturní památkou. Stejná formulace „*kombinovaných děl člověka a přírody*“ se objevuje i v následujícím odstavci u charakteristiky MPZ. Jaký tedy bude rozdíl mezi MPR a MPZ? Co je prostorová provázanost? Je možné vázat prohlášení MPR na počet kulturních památek? Jestliže rezervací mohou být i památky archeologického dědictví, jak bude probíhat prohlašování archeologických relikvů za památky? Formulace ignoruje současné poznání, kdy odborná veřejnost nepovažuje za největší hodnotu plošně památkově chráněných území počet kulturních památek, které se v něm nachází, ale především míru jejich autentického dochování, urbanismus daného území, provázanost sídla a jeho okolí a jiná specifika (např. svébytnou podobu střech krajin, rozvrstvení zástavby a její hierarchie atd.). Autorům není zřejmá souvislost s definicemi ochrany hodnot v Konvenci o záchraně architektonického dědictví Evropy,<sup>10</sup> tedy dělení architektonického dědictví na památky, architektonické soubory a místa.

Par. 2, odst. 6:

- „*Památkou místního významu je hmotný výsledek lidské činnosti, jehož hodnota je významná pro oblast, v níž se nachází.*“ Jaká hodnota? Podle této definice může být památkou místního významu i hnědouhelný důl, který zničil desítky jiných památek a urbanistických celků, či laguna s ropnými deriváty. Je otázkou, zda je smyslem památkového zákona prohlašovat tyto výsledky lidské činnosti památkou.

Par. 2, odst. 7:

- Definice archeologického nálezu jako „*hmotného pozůstatku života a činnosti člověka, který je starší 70 let...*“ je v rozporu s relativně novým vědním oborem – archeologií modernity, který např. zkoumá zánikové vrstvy obcí zničených po 2. světové válce i formulací, kterou uvádí Úmluva o ochraně archeologického dědictví, kterou ČR signovala.<sup>11</sup> Informace o minulosti jsou dochovány ve všech vrstvách.

Par. 2, odst. 9:

- Termín historická kulturní krajina „*levituje*“ v zákoně. Historická kulturní krajina není uvedena jako součást památkového fondu, není jasné, jak bude prohlášena, jak bude chráněna, a překvapivě ani jak bude evidována. Problematický je i samotný předpoklad, že se jedná pouze o výsledek cílevědomé lidské činnosti. Krajina však je utvářena nikoliv cílevědomě, ale prostým využíváním, je výsledkem především přírodních procesů, které člověk pro svou činnost využívá, většinou je výsledkem dobrovolné koexistence, nikoliv násilného a cílevědomého přetváření.

Par. 3 (Vymezení některých dalších pojmů), písm. d:

- „*Pro účely tohoto zákona se rozumí ... prací na kulturní památce zásah do vzhledu nebo hmotné (opět chybí nehmotné) podstaty kulturní památky nebo její části...*“ Jedná se o zcela nelogickou a návodnou formulaci se sporným výkladem. Kdo stanoví, co je **hmotná podstata** kulturní památky? Jak vlastník pozná, že zasáhl do hmotné podstaty? Dochovaná barokní dlažba v kostele od J. B. Santiniho nepochybně nepředstavuje hmotnou podstatu památky, nicméně je její naprosto zásadní součástí, má velký vliv na

<sup>10</sup> Mezinárodní smlouva č. 73/2000 Sb. m. s.

<sup>11</sup> **Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy** byla podepsána v maltské Vallettě 16. ledna 1992. Pro Českou republiku vstoupila Úmluva v platnost dne 23. září 2000.

to, zda stavbu považujeme za autenticky dochovanou. Opět nutno dodat nehmotnou část viz připomínka k paragrafu 1.

Par. 3, písm. e:

- „*Restaurování kulturní památky ... zahrnující odborné průzkumné práce ... s cílem zachovat **původnost** kulturní památky.*“ Jde o neodbornou a zavádějící formulaci, která se může stát zástěrkou pro faktické ničení památek. S termínem „původnost“ je v současné památkové péči nakládáno maximálně obezřetně, původnost rozhodně není považována za měřítko kvality. Naopak, ve smyslu Benátské charty a řady dalších mezinárodně uplatňovaných metodických doporučení (viz Dokument o autenticitě), je snahou maximálně respektovat všechny hodnotné součásti památky, které dokumentují její historický vývoj. Pokud by byl tento požadavek aplikován v praxi, mohlo by legálně docházet např. ke snímání barokních polychromií z gotických soch, snímání neoslohových, rokokových či barokních maleb ze zdí s gotickými omítkami atd.

Par. 3, písm. g:

- Za práci v památkovém území se nepovažuje zásah do hmotné podstaty stavby (jakkoliv je tato formulace sporná – viz poznámka k Par. 3, písm. d) ani do vzhledu stavby – rezignace na tyto práce zcela popírá princip plošné památkové ochrany, která se stává de facto zbytečnou.

Par. 3, písm. i:

- Návrh zákona obecně nakládá s pojmem stavebněhistorický průzkum velmi svévolně, chybně za něj označuje širokou množinu různých výzkumných metod.

Par. 4 (Výkon veřejné správy a činnosti na podporu veřejné správy), odst. 1 a následující:

- „*Na úseku památkové péče vykonávající veřejnou správu orgány památkové péče...*“. Kdo vykonává veřejnou správu na úseku **státní** památkové péče? Znamená to, že památková péče již není státní?

Par. 5 (Ministerstvo), odst. 2, písm. i:

- „*MK řídí a zajišťuje vědeckovýzkumnou činnost.*“ Jak? Znamená to např. možnost úkolovat Akademii věd či vysoké školy? A jakou činnost a jakým způsobem zajišťuje a řídí?

Par. 5, odst. 3, písm. c:

- Ze zákona není zřejmé, co znamená asanace území, termín není nikde specifikován. Pokud se v tomto případě vychází ze stavebního řádu, mělo by být na něj v zákoně odkázáno.

Par. 6 (Památková inspekce), odst. 2:

- Jsme přesvědčeni, že pro zajištění nezávislosti by měl ředitele Památkové inspekce jmenovat někdo jiný, než ministr kultury.

Par. 6, odst. 3 a 4:

- Památková inspekce disponuje velmi malými pravomocemi – nemůže zastavit stavbu, demolici kulturní památky, nařídit provedení prací atd. Návrh zákona její postavení nijak neposiluje a vzhledem k její minimálnímu personálnímu obsazení (do 10 osob – oproti např. Inspekci životního prostředí, která má zhruba 570 zaměstnanců) není a nebude schopna provádět účinné kontroly. Ve srovnání s dnešním stavem má navíc i

povinnost kontrolovat povinnosti uložené dle tohoto zákona zpracovatelům SHP (viz odst. 3, písm. c) – důvod takového postupu není zřejmý, protože pro kontrolu zpracovatelů SHP má být dle zákona zřízena Rada pro stavebně-historické průzkumy (viz par. 5, odst. 2, písm. h).

Par. 12 (Památkový ústav), odst. 1:

- *„Památkový ústav je státní příspěvkovou organizací zřizovanou ministerstvem pro výkon a koordinaci odborných činností v oblasti památkové péče.“* Zcela chybí definice toho, co je výkon odborných činností a rozdíl výkonu odborných činností od výkonu veřejné správy na úseku památkové péče (viz par. 4, odst. 1). Znamená to, že veřejná správa orgánů památkové péče není výkonem odborných činností?

Par. 12, odst. 2, písm. e:

- *„(Památkový ústav) průběžně dokumentuje práce na kulturních památkách a práce na nemovitostech v památkových územích nebo práce v ochranných památkových pásmech.“* Zákon nevytváří žádné legislativní nástroje k tomu, aby Památkový ústav mohl takovou činnost vykonávat. Jak může kontrolovat, když jeho pracovníci nemohou vstupovat do objektů, nemají ze zákona nárok na to obdržet stanovisko nebo rozhodnutí příslušného státního orgánu tak, aby byli seznámeni s tím, že v daném území budou nějaké práce vůbec prováděny? A na základě čeho by měl vlastník takovou dokumentaci strpět?

Par. 12, odst. 2, písm. g:

- *„(Památkový ústav) Poskytuje bezplatnou odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek a nemovitostí, které nejsou kulturní památkou, ale nacházejí se v památkových územích nebo v ochranných památkových pásmech.“* Formulaci, že NPÚ poskytuje vlastníkům bezplatnou odbornou pomoc, lze zařadit k dalším nejednoznačným a zmatečným, které mohou vést k řadě konfliktů a nedorozumění. Pokud nedojde k bližšímu upřesnění, budou moci vlastníci automaticky předpokládat, že pro ně NPÚ zdarma vyhotoví např. stavebněhistorický průzkum, zaměření objektu, restaurátorský průzkum atd. Ve stávajícím personálním obsazení a při omezených finančních prostředcích ovšem nic takového není reálné. Bez bližší specifikace je toto ustanovení v nesouladu se zamýšleným zřízením tzv. regulovaných a vybraných činností – bude-li NPÚ poskytovat byt jen některé práce, které jsou součástí tzv. regulovaných a vybraných činností (např. zaměření budov, pořizování archivních rešerší atp.), dojde k zásadnímu narušení pravidel volné soutěže a deformaci podnikatelského prostředí v této oblasti.

Par. 12, odst. 2, písm. k:

- *„(Památkový ústav) spolupracuje s orgány památkové péče při kontrole dodržování povinností stanovených tímto zákonem nebo uložených podle tohoto zákona fyzickým a právníckým osobám ve vztahu ke kulturním památkám, památkovým územím nebo ochranným památkovým pásmům, ...“* Další balastní paragraf, který nebude možné v praxi využívat. Zákon naprosto eliminuje jakoukoliv účast památkového ústavu na výkonu památkové péče, z jakého titulu by pak měl ústav cokoliv kontrolovat? Bude kontrolovat na vyzvání nebo z vlastní iniciativy? K tomuto lze vztáhnout stejné námitky, jako k par. 12, odst. 2, písm. m.
- *„Památkový ústav zabezpečuje komplexní péči o nedělitelný soubor státních památkových objektů zpřístupněných veřejnosti“.* Co je nedělitelný soubor státních památkových objektů zpřístupněných veřejnosti? Státní památkové objekty jsou i

takové, které nespravuje NPÚ, např. Pražský hrad, většina ministerstev atp. Jsou taky zahrnuté do souboru „nedělitelných“? Pokud jsou nedělitelné, jak bude postupováno v případě, že budou uznány některé restituční nároky (viz Zelená Hora)? A naopak – znamená to, že nelze soubor rozšířit (viz aktuální převod zámku ve Vimperku do správy NPÚ)? Je nutnou podmínkou pro zařazení do souboru přístupnost veřejnosti? Co objekty, které NPÚ vlastní, a které nejsou přístupné (Valeč, Vimperk)?

Par. 14 (Regulované a vybrané činnosti na úseku památkové péče), odst. 1 - 4:

- Paragraf nepřipustným způsobem zužuje rozsah regulovaných činností na tři. Současná památková péče je ovšem multidisciplinární a problematika ochrany kulturního dědictví natolik složitá, že by regulaci buď měly podléhat i další činnosti, namátkou lze uvést statiku či dendrologii, či naopak žádná. Zejména statické posudky mají mnohdy zcela zásadní vliv na další existenci památkového objektu. Při nedostatečné odborné kvalifikaci zpracovatelů těchto průzkumů hrozí větší rizika poškození a nevratných ztrát na památkovém fondu, než při vykonávání stavebněhistorických či archeologických průzkumů. Jsme přesvědčeni, že seznam regulovaných činností buď musí být výrazně rozšířen na skutečně všechny subjekty, které se obnovou památkově chráněných statků zabývají, nebo (lépe) zcela zrušen a nahrazen jinými mechanismy, které sníží riziko nekvalitně prováděných průzkumných, výzkumných a restaurátorských prací.

Par. 14, odst. 2 a 3:

- Proč může stavebněhistorický a archeologických průzkum provádět fyzická a právnická osoba a restaurování pouze fyzická osoba?

Par. 14, odst. 5 – 7:

- Zavádí zcela novou kategorii vybraných činností – vybranou činností je ovšem pouze jedna – zpracování dokumentace k práci na kulturní památce a k posouzení práce v památkovém území. Tato nová kategorie byla vložena až do verze z 9. 1. 2015 a neobsahuje ji ani schválený věcný záměr zákona o památkovém fondu, ani její zavedení nebylo diskutováno na zasedáních pracovní komise zřízené k přípravě tohoto zákona. SPPPP s takto nesystémově vytvořenou kategorií nesouhlasí. Je absurdní omezit zpracování dokumentace pouze na vybranou skupinu osob (autorizovaných architektů) a – na rozdíl od regulovaných činností – na ní nemít žádné další požadavky (zkoušky, předvedení své práce, další sebevzdělávání atp.). Tento požadavek bude mít negativní finanční dopad na vlastníky chráněných nemovitostí, kteří si budou muset i k naprosto marginálním stavebním zásahům (např. doplnění hliněných omáček v hrázdění) nechat vypracovat projektovou dokumentaci od autorizovaného architekta. A naopak – docházet bude i k absurdním situacím, kdy autorizovaný statik nebude – na rozdíl od autorizovaného architekta - dostatečnou odbornou autoritou pro vypracování dokumentace statického zajištění objektu. V pozdním zařazení této kategorie do návrhu zákona spatřujeme úspěšný lobbying jedné zájmové skupiny. Je otázkou jestli tuto kategorii proto nepřejmenovat na privilegovanou.

Par. 15 (Účast spolků na ochraně architektonického dědictví):

- Spolky mají při ochraně památek lepší postavení než NPÚ, mohou být účastníky řízení. Předpokládané posílení práv občanských spolků při ochraně památkového fondu považujeme za jedinou výraznou pozitivní změnu oproti platnému památkovému zákonu, byť v posledních verzích dochází i zde k negativním změnám, kdy je účast nepřipustně a nelogicky omezena pouze na architektonické dědictví. Spolky se tak nebudou moci účastnit řízení, které se týká např. historických zahrad či kulturní krajiny a hlavně výstavby nových objektů v plošně památkově chráněných územích.



Par. 16 a 17 (Výzkum a dokumentace v oboru památkové péče):

- Tyto paragrafy řeší dokumentaci objektů, které nejsou součástí památkového fondu, tedy objektů, které stojí mimo kompetenci tohoto zákona: provedení takové dokumentace dle tohoto zákona je tak právně nevymahatelné. I kdyby tomu tak nebylo, je celá díkce obou paragrafů absurdní. V odst. 1 § 16 je uvedeno, že průzkum musí probíhat na základě dohody NPÚ a vlastníka – jak bude taková dohoda vypadat, bude písemná nebo ústní? Proč musí NPÚ poskytnout vlastníkovu náhradu za majetkovou újmu či omezení v užívání věci (zásadní rozpor mezi odst. 2 a 3!) a jiné instituce nemusí? Celé znění je zmatečné – pokud v § 17 platí odst. 1, tzn. že NPÚ je povinen chránit práva a oprávněné zájmy vlastníků – nemůže dojít k situaci dle odst. 2 a 3, tj. k omezení v užívání věci či k majetkové újmě. Náhradu za údajnou újmu má hradit zpětně po dokončení průzkumu NPÚ, a to na základě rozhodnutí krajského úřadu. To by mělo dopředu neodhadnutelné důsledky pro rozpočet organizace, resp. státu. Je alespoň v této situaci NPÚ v pozici účastníka řízení a má právo se proti výši náhrady odvolat? Je zde výrazný korupční potenciál („desátek“ za přiznání náhrady).
- Kapitola se nově (od verze z 9. 1. 2015) jmenuje Výzkum a dokumentace v oboru památkové péče. Zákon ovšem opět nedefinuje, co je „obor památkové péče“, důvod přejmenování podle nás vhodnějšího staršího termínu „oblast památkové péče“ není zřejmý.

Par. 19 (Řízení o prohlášení za kulturní památku), odst. 1:

- Zůstalo již dnes značně kritizované právo MK zahájit řízení o prohlášení za kulturní památku z moci úřední bez jakéhokoliv podnětu, prakticky kdykoliv bude chtít – neřeší to stávající stav, kdy na MK leží řada návrhů 10 i více let bez toho, že by v této věci bylo alespoň zahájeno správní řízení. Navíc není zcela zřejmé, zda je řízení o prohlášení vedeno podle správního řádu, v paragrafu chybí jakýkoliv odkaz na tuto normu. Povede to k další nepředvídatelnosti v rozhodování a nejistotě vlastníků o tom, zda jejich objekt nebude náhodou v dlouhodobém horizontu prohlášen kulturní památkou. Omezuje je to v možnosti nakládat se svým majetkem (např. to snižuje cenu objektu na trhu nemovitostí). Prohlašování objektů za kulturní památku musí být pod „kuratelu“ správního řízení, ministerstvo musí být ve lhůtě dané správním řádem povinno zahájit řízení o prohlášení, pokud mu je doručen návrh.

Par. 20 (Povinnosti vlastníka předmětu řízení o prohlášení za kulturní památku), odst. 1:

- „*Vlastník nesmí po dobu řízení o prohlášení za kulturní památku předmět řízení zničit...*“ Z díkce paragrafu vyplývá, že ji ovšem může poškodit. A to takovým způsobem, že zcela pozbyde hodnot, pro které by měla být za památku prohlášena. Je to jeden z celé řady paragrafů, které nás vedou k přesvědčení, že cílem zákona není cokoli chránit, ale naopak rozsah a možnost ochrany výrazně redukovat, de facto jde o návod, jak se vyhnout prohlášení objektu za kulturní památku.

Par. 20, odst. 4:

- „*Vlastník je dále povinen písemně oznámit ministerstvu 15 dnů před započítáním prací záměr provést změnu dokončené stavby, udržovací práce na stavbě, o jejímž prohlášení za kulturní památku se vede řízení, nebo záměr provést stavbu na pozemku nebo terénní úpravy pozemku, o jehož prohlášení za kulturní památku se vede řízení.*“ Lhůta je naprosto nedostatečná a vzhledem k tomu, že zákon nezavádí žádné nástroje, jak takovému jednání vlastníka, které může danou stavbu prakticky zničit, zabránit, postrádá tento paragraf jakoukoliv logiku.

Par. 21 (Péče o kulturní památku), odst. 1 a 4:

- SPPPP je přesvědčeno, že struktura paragrafu má začít obecnější věcí a poté přecházet k jednotlivostem a podružnostem. Předpokládali bychom, že primární povinností vlastníka je pečovat o kulturní památku, a že by tak odstavec č. 4 měl být přesunut na pozici odst. 1. Dle formulace odst. 4 navíc vyplývá, že dotaci na zvýšené náklady nelze nikdy poskytnout, protože vlastník „je povinen **na svůj náklad pečovat**“.

Par. 21, odst. 3:

- „*Vlastník kulturní památky má právo ve vztahu ke své kulturní památce na bezplatné informační, poradenské a další odborné služby památkového ústavu, které zahrnují poskytování výsledků z provedených stavebně historických a umělecko historických průzkumů, výsledků z provedené měřické, fotografické nebo jiné obrazové dokumentace, školení, odborných posudků a konzultací, návrhů pro jím zamýšlené zpřístupnění kulturní památky veřejnosti,....*“ Paragraf opět bez rozmyslu zavádí tuto povinnost bez toho, že by bylo dále zkoumáno, jak bude tato problematika právně ošetřena. Bude mít vlastník nárok na veškeré výstupy, i ty, které eviduje NPÚ od jiných zpracovatelů (výstupy z NAKI, komerční SHP atd.)? Není toto v rozporu s autorským zákonem? Paragraf zmiňuje kategorii umělecko historického průzkumu, která není v zákoně nijak definována. Proč tato kategorie průzkumu není zařazena mezi regulované činnosti?

Par. 23 (Zrušení prohlášení za kulturní památku), odst. 1:

- Dle ustanovení nelze zrušit prohlášení za národní kulturní památku. V tomto případě se nelze vyhnout uvažování o extrémních situacích, kdy např. po totálním vyhoření či zničení (např. po pádu letadla) bude i zcela nová materie chráněna jako NKP. Zároveň nesouhlasíme s možností rušit prohlášení za kulturní památku v situaci, kdy „*převáží jiný mimořádně závažný zájem nad zájmem na ochraně kulturní památky.*“ Pokud zákon, jehož hlavním úkolem je chránit památkový fond, v těchto dimenzích vůbec uvažuje, je nezbytné přesně definovat, co je jiný mimořádně závažný zájem (např. otázka národní bezpečnosti apod.). Z této kategorie musí být zcela vyloučen ekonomický prospěch státu nebo jiného subjektu.

Par. 24 (Řízení o zrušení prohlášení za kulturní památku), odst. 4:

- „*Ministerstvo může v rozhodnutí o zrušení prohlášení za kulturní památku současně uložit vlastníkovi kulturní památky zpracování nezbytné měřické, fotografické a jiné obrazové dokumentace, provedení potřebných stavebně historických nebo jiných průzkumů kulturní památky pro účely doložení stavu kulturní památky a stanovit mu lhůtu pro splnění uložených povinností.*“ Požadavek, který bude součástí rozhodnutí o zrušení ochrany, je naprosto nevymahatelný. Znění paragrafu vnáší další zmatky do oblasti, která je upravena jinými paragrafy, a v níž se kategorie „jiných průzkumů“ neobjevuje, tento typ průzkumů pak není zahrnut ani do kategorie regulovaných činností.

Par. 24, odst. 5:

- „*Rozhodnutí o zrušení prohlášení ministerstvo zašle bezodkladně, nejpozději však do 10 dnů ode dne, kdy rozhodnutí nabylo právní moci, památkovému ústavu k zápisu do seznamu památkového fondu.*“ MK by mělo NPÚ informovat o výsledku řízení o zrušení prohlášení nejen v situaci, kdy je prohlášení zrušeno, ale i v případě, kdy památková ochrana zrušena není.

Par. 25 (Prohlášení kulturní památky za národní kulturní památku), odst. 1:

- „*Vláda může nařízením prohlásit kulturní památku za národní kulturní památku a může stanovit podmínky její ochrany.*“ Odstavec implikuje, že obecná ochrana dle navrhovaného zákona o ochraně památkového fondu je nedostatečná či naopak přílišná a je třeba ji ad hoc zesilovat či oslabovat. Pokud již tento konstrukt v návrhu zákona je, neměla by být vláda povinna stanovit podmínky ochrany?

Par. 29, odst. 1 a par. 35, odst. 1:

- „*Památkový ústav předloží ministerstvu do 10 let od vymezení památkového území a poté pravidelně jednou za 10 let zprávu o změně stavu poznání hodnot, pro jejichž ochranu bylo památkové území prohlášeno.*“
- „*Památkový ústav předloží krajskému úřadu do 10 let od vydání plánu ochrany a poté pravidelně jednou za 10 let zprávu o změně stavu poznání hodnot, pro jejichž ochranu byl plán ochrany vydán.*“ Není možné obě povinnosti NPÚ zkoordinovat tak, aby je NPÚ zpracovával jen jednou za deset let pro jeden subjekt, který zprávu předá subjektu druhému, a ne třeba po sedmi a pak po třech letech pro další subjekt? Toto vede k neefektivnímu plýtvání prostředky ze státního rozpočtu a zbytečné pracovní činnosti odborných pracovníků NPÚ, kterou by mohli věnovat např. poznávání dosud nechráněného památkového fondu. V rozporu s vyzněním ostatních částí zákona je i konstatování, že plán ochrany je vydán z důvodu zabezpečení hodnot – pro zabezpečení hodnot by primárně měly být formulovány podmínky ochrany, plán ochrany naopak má naopak umožnit objektům, které chráněné hodnoty skutečně či zdánlivě nemají, vymanit se (alespoň částečně) ze systému památkové péče – měl by být upřesněn rozdíl mezi podmínkami ochrany a plány ochrany a důvodem jejich vyhlášení. Nesouhlasíme s předpokladem vyplývajícím z daných paragrafů – to je, že na základě monitoringu NPÚ v chráněných územích může dojít ke změně hranic či úpravě podmínek ochrany. Jestliže je návrh zákona zpracován kvalitně, tj. s cílem účinně chránit památkový fond, nemůže k takové situaci dojít. Díkce paragrafů však nepokrytě předpokládá, že takové situace nastanou. Není stanovena povinnost orgánu nahlášené změny zapracovat a případně zahájit jakékoli opravné řízení. Z minulé praxe: právě před deseti lety (r. 2004) byla odevzdána na MK obsáhlá zpráva o revizi MPR a MPZ (technická a odborná revize hranic a dochovaných a deklarovaných hodnot území) s návrhem zcela jasných opatření. Nic se nestalo, neboť orgán není povinen konat.

Par. 32 (Památková místního významu), odst. 5:

- „*Památky místního významu jsou podkladem pro rozbor udržitelného rozvoje území.*“ Větě nerozumíme.

Par. 33 (Plán ochrany památkového území), odst. 1:

- „*Krajský úřad může z moci úřední s ohledem na potřeby současného života při respektování hodnot architektonického dědictví chráněného podle tohoto zákona vydat opatření obecné povahy o ochraně památkového území nebo jeho části (dále jen „plán ochrany“).*“ Tento paragraf považujeme za další doklad skutečnosti, že předložený zákon nechce vést ke skutečné ochraně památkového fondu. Všeobecně formulovaný důvod pro vydávání plánů ochrany „*s ohledem na potřeby současného života*“ je fatálně vágní a podbízivou formulací, díky které bude možné omezit faktickou ochranu památkového fondu zásadním způsobem. Kdo stanoví, co jsou „*potřeby současného života*“? A kdy současný život začne být minulým, třeba i památkově chráněným? Absolutně zmatečné, regulace území má v Evropě i u nás jednoznačný nástroj:

regulační plán. Chybí zde i v celém zákoně jakákoli návaznost na stavební zákon a jeho nástroje.

Par. 41, odst. 1:

- „Památkový ústav předloží krajskému úřadu do 5 let od vymezení území s vyloučeným výskytem archeologických nálezů a poté pravidelně jednou za 5 let zprávu o změně stavu poznání archeologického dědictví na území obce... a popřípadě na základě této zprávy podá krajskému úřadu podnět k úpravě hranic stávajícího území s vyloučeným výskytem archeologických nálezů, podnět k vymezení dalšího území s vyloučeným výskytem archeologických nálezů nebo podnět ke zrušení vymezení stávajícího území s vyloučeným výskytem archeologických nálezů.“ Takových obcí mohou být na území kraje desítky, kdo zajistí, že NPÚ bude mít kapacitu na psaní těchto zpráv – nebo se už v této fázi počítá s tím, že to nebude prakticky uplatňováno? Druhá, zásadnější, námitka je ta, že návrh předpokládá, že na území s vyloučeným výskytem archeologických nálezů může v průběhu pěti let dojít k takové změně, že území bude ze seznamu vyřazeno. Není sice vůbec jasné, na základě jakého procesu může NPÚ tuto změnu zaznamenat, je však jasné, že pouhé připuštění této možnosti znamená, že na územích s vyloučeným výskytem archeologických nálezů archeologické nálezy být mohou a bez památkové ochrany také mohou (a budou) nevratně zanikat bez jakékoliv dokumentace.

Par. 49 (Posouzení práce na kulturní památce, v památkovém území a v ochranném památkovém pásmu), odst. 3:

- „Posouzení podle odstavce 1 písm. c) se nevyžaduje, pokud je vyloučeno plánem ochrany památkového území. Posouzení podle odstavce 1 písm. c) dále nevyžaduje práce v památkové zóně, pokud nevyžaduje ohlášení nebo stavební povolení podle jiného právního předpisu a nejde-li o zásah do vnějšího vzhledu stavby nebo pozemku.“ Díky tomuto paragrafu může docházet k podstatnému omezení výkonu památkové péče, a to i na územích památkových rezervací! Administrativní opatření nikdy nemůže zaručit, že vyloučení některého druhu prací z posouzení orgánů památkové péče nebude mít negativní dopad na hodnoty, pro které je území plošně památkově chráněno. Toto opatření popírá smysl plošné památkové ochrany, která má v České republice velkou tradici a opodstatnění. Zároveň v případě nemovitostí nacházejících se na území městských památkových zón významně rozšiřuje rozsah prací, které bude moci vlastník provést sám, bez jakéhokoliv posouzení. Dnes je tento postup nemožný, zákon jej ovšem zavede u objektů, které nejsou prohlášeny kulturní památkou. V takovém případě bude možné bez jakékoliv regulace orgánů památkové péče provádět práce, které nepodléhají stavebnímu povolení či ohlášení a nedotýkající se exteriéru stavby. Ve smyslu platného stavebního řádu se jedná např. o odstraňování omítek, štukové výzdoby, maleb, parket, dveřních výplní, zábradlí, historických keramických i dřevěných obkladů atd. Stavebník bude moci bez posouzení příslušnými orgány „vypreparovat“ nemovitost na pouhou stavební schránku, bez jakéhokoliv detailu. Takový postup přitom bude možný na územích, která dnes považujeme cenná a to i v mezinárodním kontextu – jejich hodnotu deklaruje stát zápisem na tzv. Indikativní seznam UNESCO (MPZ Jáchymov, MPZ Krupka, MPZ Františkovy Lázně, MPZ Karlovy Vary, MPZ Mariánské Lázně, MPZ Žatec). Konstrukt, že hodnotné je pouze to, co je viditelné z exteriéru, uplatňovaný novým zákonem, je přitom překonaný již minimálně 150 let a je odmítán na celosvětové úrovni (viz Katechismus památkové péče Maxe Dvořáka z r. 1916 nebo Dokument o autenticitě z Nara z r. 1994).

- Termín posudek či posouzení je v českém právním řádu spojen zásadně s odborností (posudkoví lékaři, posudek soudního znalce), úředník posudek z principu sám nezpracovává, ale rozhoduje na základě posudku zpracovaného odborníkem.

Par. 50 (Žádost o posouzení práce na kulturní památce), odst. 2 a par. 52, odst. 2:

- „K žádosti žadatel přikládá: b) „stavebně historický průzkum dotčené části stavby“. Předkladatelé návrh zákona opakovaně dokládají, že obsah pojmu stavebněhistorický průzkum tuší jen velmi rámcově – posuzování „dotčené“ části stavby formou SHP de facto nelze, dokumentační hodnota takového průzkumu bude minimální. Navíc není možné zpracovat archivní rešerši pouze pro část stavby (např. odstraňovanou zeď).

Par. 53 (Vyjádření památkového ústavu):

- Vyjádření NPÚ je dle tohoto paragrafu povinným podkladem pro rozhodnutí orgánu památkové péče pouze u restaurování a prací na národní kulturní památce. Zásadním způsobem se tak mění dosavadní stav, jehož výsledkem bude marginalizace role odborné organizace v oblasti péče o památkový fond. Není ošetřeno, jakým podkladem vyjádření NPÚ pro orgán památkové péče je, jestli jej musí vzít v potaz, vypořádat se jeho připomínkami atd. Zákon zcela pomíjí povinné náležitosti odborného vyjádření. V zákoně není nijak ošetřena možnost provedení místního šetření a zpřístupnění podkladů pro pracovníka NPÚ, a to zejména v případě, že NPÚ nebyl explicitně vyzván k podání vyjádření, ale byl pouze informován o zahájení správního řízení. Chybí detailní mechanismus postupu vč. stanovení povinnosti vlastníka toto místní šetření strpět. Dodržení lhůty pro případné vyjádření NPÚ stanovené na 20 kalendářních dnů je v navržené dikci de facto nemožné ve většině případů. Paragraf nijak neřeší další postup orgánu památkové péče, pokud ve lhůtě, kterou stanoví, a která nesmí být delší než 50 kalendářních dnů, neobdrží od NPÚ odborné vyjádření k restaurování nebo pracím na národní kulturní památce. Fakultativnost odborných vyjádření může rovněž vést při hledání úspor rozpočtu k zásadnímu zeštíhlení personálního obsazení těch stávajících oddělení NPÚ, jejichž pracovníci dnes zpracovávají odborná vyjádření dle par. 14 zák. č. 20/87 Sb.

**(1)** Par. 54 („Orgán památkové péče při posouzení podle §48 ověří, zda je zamýšlená práce nebo zamýšlené restaurování v souladu

- a) se současným stavem poznání hodnot kulturní památky nebo památkového území,
- b) s plánem ochrany, nebo s vymezením ochranného památkového pásma.“)

- Oproti stávajícímu stavu chybí rozdělení jednotlivých fází PD a možnost vyjádřit se k záměru. Není jisté, zda je orgán PP oprávněn či povinen se vyjadřovat ke všem úrovním PD. Chybí požadavek vstupních metodických pokynů před zahájením projekčních prací, povinnost průběžně konzultovat PD v rozpracovanosti atd. Jde o paragraf, který je zásadní pro skutečný výkon památkové péče, na rozdíl od paragrafu 14 stávající právní normy však nestanovuje povinnost orgánu památkové péče rozhodnout nejen v souladu se současným poznáním hodnot kulturní památky, ale především rozhodnout tak, aby tyto hodnoty byly zachovány. Odborná činnost, které se dosud v rámci jednotlivých NPÚ věnovala rada odborníků (restaurování, péče o historické zahrady a parky, technické památky, středověké stavby, ale i památky moderní architektury), je tímto paragrafem svěřena do rukou jediného úředníka bez toho, že by úředník měl povinnost si k těmto složitým otázkám vyžádat vyjádření odborné organizace, neřkuli se jím řídit. Na tohoto úředníka navíc nejsou (na rozdíl např. od vykonavatele regulované činnosti) kladeny žádné odborné nároky či

požadavky (např. absolvování příslušné vysoké školy, další pravidelné odborné vzdělávání atd.).

Par. 56, odstavec 1 a 2 (Přemístění kulturní památky v tuzemsku):

- Jediný případ v zákoně, kdy je nutné vyjádření památkového ústavu bez stanovení lhůty pro podání vyjádření – proč právě v tomto případě? Systémově je to zcela nelogické.

Par. 59 (Kulturní památka ve vztahu k zahraničí) a následující:

- Dle názoru SPPPP nemůže existovat právní záruka, která by zaručila návrat vyvezené kulturní památky o pěti letech do České republiky. Jedinou relevantní cestou je vývoz KP povolit nebo zakázat, jiná cesta (s výjimkou vývozu KP v majetku státu pro výstavní účely) nemá smysl, zbytečně zákon zmnožuje o 3 paragrafy. Jaký je rozdíl mezi „přemístěním“ (par. 57) a vývozem mimo území ČR. Nemůže to náhodou být také přemístění? A proč by MK mělo zkoumat důvod, pro který chce kulturní památku vyvézt (viz kategorie zkoumání, vědecké poznání, restaurování a osobní potřeba vlastníka)? Co když se najde jiný důvod, který v zákoně není explicitně uveden? V takovém případě je automatické, že předmět vyvézt nelze?

Par 62 (Přednostní právo státu na koupi kulturní památky), odst. 4:

- Jaká je definice „zvýšené péče o kulturní památku“? Znamená to, že autoři zákona připouští rozdílný přístup v péči o kulturní památky? Dle našeho názoru dále odstavec obsahuje o jednu čárku více, která ale výrazně mění smysl celého odstavce.

Par. 69 (Vyvlastnění kulturní památky), odst. 3:

- „*Ministerstvo rozhodne, která organizační složka státu nebo státní organizace za stát uplatní veřejný zájem...*“ Jaký smysl bude mít, pokud MK ČR rozhodne, že vyvlastnění objektu připadne např. ministerstvu zdravotnictví? Kdo zaručí následnou kvalitní péči dle zákona? A který resort bude vyvlastnění financovat?

Par. 70 (Ohrožení kulturní památky a nutné zabezpečovací práce), odst. 1:

- Lhůta 5 dní pro nahlášení ohrožení kulturní památky je nesmyslná. Za pět dní už může být památka zlikvidovaná či nenávratně samovolně destruovaná. Proč ne neprodleně – je to kategorie, kterou zná i stavební zákon. A proč má tuto povinnost pouze vlastník, když povinnost zachovávat památku mají všichni občané? Vlastník se o ohrožení památky může dozvědět velmi pozdě, o jejím ohrožení se dozví ti, kdo se v její blízkosti pohybují, což nemusí být vlastník. Podobně i par. 71, odst. 1.

Par. 82 (Záchranný archeologický výzkum), odst. 3:

- Paragraf připouští neprovedení záchranného archeologického výzkumu z procesních důvodů (nedodržení předepsané lhůty pro zpracování návrhu dohody o provedení ZAV), což může v důsledku vést k nevratným ztrátám informací o archeologickém dědictví a omezit poznávání českých dějin. Je třeba vytvořit takové mechanismy, aby podobná situace nemohla nikdy nastat. Česká republika je signatář Úmluvy o ochraně archeologického dědictví a je proto povinna zabránit jeho nekontrolovanému ničení.

Par. 100 (Potřebné předpoklady pro provádění stavebně historického průzkumu), odst. 2:

- Stavebněhistorický průzkum je multioborová vědní disciplína, která je téměř vždy vypracována dvěma či více autory, specialisty na dílčí části SHP. Právě úzká specializace zpracovatelů SHP na dílčí úsek celého SHP je jedním ze základních

předpokladů jeho výsledné kvality. Představa odevzdání tří SHP, které budou zpracovány pouze žadatelem o zapsání na seznam osob oprávněných provozovat regulovanou činnost je iluzorní (průzkumy by nutně byly horší, než průzkumy zpracované specialisty) a svědčí o velké neznalosti autorů návrhu zákona ve věci SHP.

Par. 101 (Stavebně historický průzkum), odst. 1:

- Lze mezi SHP pořízené dle tohoto zákona zařadit i SHP na základě objednávky vlastníka, která není vyvolána zamýšlenou stavební činností? Nebo zpracovávaného v rámci grantu? Jde i v tom případě o regulovanou činnost?

Par. 106 (Prokázání znalostí právních předpisů):

- Znalost právních předpisů potřebných k ochraně památkového fondu nijak nesouvisí se schopností kvalitně zpracovat stavebněhistorický průzkum ani tuto schopnost nemůže žádným způsobem pozitivně ovlivnit. Jak ovlivní kvalitu SHP znalost jeho zpracovatele např. paragrafů o vývozu kulturních památek, vlastnictví movitých archeologických památek či o vedení agendových informačních systémů?

Par. 126 (Přestupky v souvislosti s výkonem regulované činnosti), odst. 6 a) a odst. 11 c):

- Pokuta za neodevzdání archivního výtisku zpracovaného SHP ve výši až 500 tis. Kč je zcela absurdní. Jakákoliv pokuta je zbytečná, nedodržení této podmínky lze řešit hrozbou vyškrtnutí ze seznamu oprávněných osob. Výtisk dalšího archivního paré zvýší náklady vlastníka na pořízení SHP, proč nelze předat SHP v digitální podobě? Absurdní je rovněž samotné přenesení povinnosti odevzdat SHP k archivním účelům ne vlastníkem, který jeho zpracování iniciuje a financuje, ale zpracovatelem.

Par. 141 (Dotčení zájmů památkové péče), odst. 1:

- Zákon nedefinuje archeologické ani architektonické dědictví jako součást památkového fondu (byť toto vyplývá z úmluv, jichž je Česká republika signatářem), stanoviska k zachování tohoto dědictví proto dle našeho názoru nelze stanovit odkazem na tento návrh zákona.

Par. 144 (Přechodná ustanovení):

- Další balastní a naprosto nesmyslný paragraf, který zavádí povinnost památkového ústavu dokumentovat, byť není zřejmé co. SPPPP naprosto netuší, co se skrývá pod termínem „změna stavu poznání hodnot“. Při hodnocení plošně památkově chráněných území můžeme zjišťovat, zda tato území stále vykazují hodnoty, pro která byla prohlášena, či zda byly tyto hodnoty zničeny. Pokud ovšem dané území prohlášeno bylo, znamená to, že jeho hodnoty již byly rozpoznány. Jestliže jsou tyto hodnoty známy, jak se mohou ztratit či jak se může změnit stav jejich poznání? Je možné zapomenout na důvod, proč chráníme např. historické centrum Českého Krumlova? Co tedy přesně bude památkový ústav zjišťovat? V situaci, kdy je jeho role při praktickém výkonu památkové péče zcela marginální, nemůže tento v rámci chráněných území vykonávat žádné odborně relevantní činnosti, ať už si předkladatelé tohoto zákona pod výše citovaným termínem představují cokoli. Jeho pracovníci se nebudou účastnit rozhodování o tom, jak budou objekty v rámci chráněných území rekonstruovány, ani nebudou dozírat na stavební práce při jejich obnově. Nebudou moci zjišťovat či dokumentovat, zda jsou v daném plošně chráněném území uchovávány a respektovány jeho památkové hodnoty, či v něm identifikovat hodnoty nové. Výpovědní hodnota těchto ministerstvu poskytovaných informací bude nulová. I tento paragraf v nás posiluje přesvědčení, že cílem zpracovatelů zákona je zcela

eliminovat odbornou roli památkové ústavu a vytvořit z něj marginální organizaci bez jakéhokoliv vlivu na skutečný výkon památkové péče, jejímž jediným posláním bude vést některé informační agendové systémy a vytvářet v praxi k ničemu nesloužící zprávy pro různé instituce.

Par. 149 (Přechodná ustanovení), odst. 1:

- Tento odstavec monopolizuje roli NPÚ při zpracovávání stavebněhistorických průzkumů a de iure tak zestátňuje jejich zpracovávání na předem neurčenou dobu. Pokud nebude umožněno podnikajícím osobám zpracovávat SHP kontinuálně i po nabytí účinnosti zákona, nutně to povede k jejich existenčnímu ohrožení, toto opatření je v rozporu se svobodou podnikání. Monopolizace zpracovávání SHP je v rozporu s volnou soutěží.

Par. 150 (Přechodná ustanovení), odst. 2:

- „Vydání povolení k provádění SHP“ je totéž jako „oprávnění k výkonu regulované činnosti“? Pokud ano, proč není terminologie sjednocená? Pokud ne, co to tedy je? Paragraf nijak nestanoví lhůty pro vyřízení žádosti osob žádajících o vydání povolení k provádění SHP. V duchu nesmrtelné Hlavy XXII je pak požadavek předložení pěti stavebněhistorických průzkumů, které žadatel o vydání povolení „zpracoval do nabytí účinnosti tohoto zákona na základě závazného stanoviska orgánu státní památkové péče podle § 14 zákona č. 20/1987 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, splňují-li obsahové náležitosti podle par. 101 odst. 2 tohoto zákona.“ Kolik je mezi stávajícími zpracovateli stavebněhistorických průzkumu vizionářů sice nevíme, i bez této nadpřirozené vlastnosti však tušíme, že takto formulovaný paragraf s velkou mírou pravděpodobnosti znemožní udělení povolení dle tohoto paragrafu všem nebo téměř všem dosavadním zpracovatelům SHP. Nedostatečný počet zpracovatelů SHP nutně povede buď k nevymahatelnosti řady ustanovení tohoto zákona nebo k podstatnému omezení prací na památkově chráněných stavbách po bližší neurčenou, ne však krátkou, dobu.